

ECOquickscan

ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap

nader onderzoek flora en fauna

De Kwakel te Uithoorn

lid Netwerk Groene Bureaus

27 november 2017
projectnummer: 17001

nader onderzoek flora en fauna

De Kwakel te Uithoorn

Opdrachtgever	Eigen Haard
Contactpersoon	de heer J. van Ooijen
Projectnummer	17001
Datum	27 november 2017
Auteur	A. Nieuwenhuis MSc
Goedgekeurd door	ing. H.H.J. van der Burgt
Wijze van citeren	Nieuwenhuis, A., Nader onderzoek flora en fauna De Kwakel te Uithoorn. <i>ECOquickscan</i> , ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap, Loo, 2017.

Het Netwerk Groene Bureaus is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus.

ECOquickscan ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap
't Grieth 10 | 6924BJ Loo (Gld) T (0316) 849390 | M (06) 12 97 16 80 | haico@ecoquickscan.nl | www.ecoquickscan.nl

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen	1
1.3	Leeswijzer	2
2.	WETTELIJK KADER	3
2.1	Soortenbescherming	3
3.	ONDERZOEKSMETHODIEK	4
3.1	Vleermuizen	4
3.2	Jaarrond beschermde vogels	5
3.2.1	Huismus	5
3.2.2	Gierzwaluw	5
4.	RESULTATEN	6
4.1	Vleermuizen	6
4.1.1	Foeragegedrag	7
4.1.2	Vaste vliegroutes	7
4.1.3	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	7
4.1.4	Paarverblijfplaatsen	7
4.1.5	Winterverblijfplaatsen	7
4.2	Jaarrond beschermde vogels	8
4.2.1	Huismus	8
4.2.2	Gierzwaluw	9
4.2.3	Overige vogelsoorten	11
4.3	Overige soorten	11
5.	CONCLUSIE	12
5.1	Beschermde soorten	12
5.2	Consequenties	12
5.3	Aanbevelingen	13

Bijlagen

Bijlage 1	Literatuurlijst
Bijlage 2	Wet natuurbescherming
Bijlage 3	Gebiedsfuncties voor vleermuizen

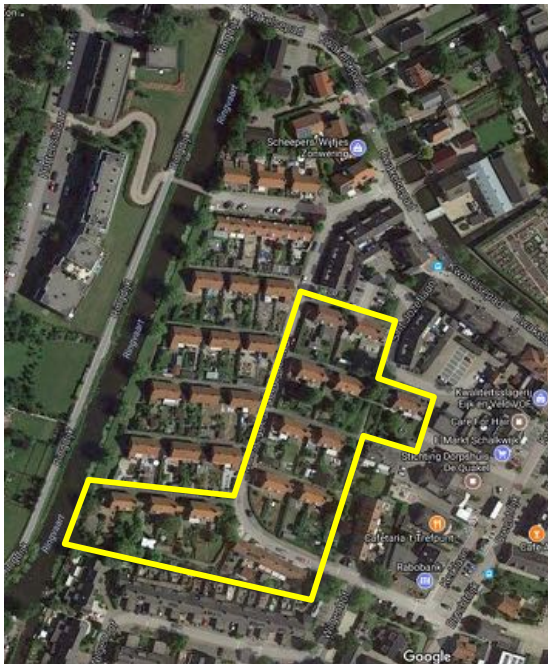
1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

In het dorp De Kwakel (gemeente Uithoorn, provincie Noord-Holland) is de sloop van 42 woningen beoogd. In het kader van de voorstaande beoogde ontwikkelingen heeft Woningstichting Eigen Haard, op basis van een eerder uitgevoerde quick scan flora en fauna (Burgt, 2017), aan ecologisch adviesbureau *ECOquickscan* verzocht een nader onderzoek uit te voeren naar vleermuizen, huismus en gierzwaluw. In het voorliggende rapport worden de resultaten en conclusies van dit onderzoek weergegeven.

1.2 Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen

Het plangebied ligt in de bebouwde kom van het dorp De Kwakel (gemeente Uithoorn). De woningen liggen aan weerszijde van de Monseigneur Noordmanlaan. Aan deze laan liggen ook onlangs gerenoveerde woningen; deze woningen behoren niet tot het plangebied.

Ligging en indrukken van het plangebied.

Het dorp ligt in het veenweidegebied en wordt met name aan de westzijde ingesloten door (grote) kassenbedrijven. Aan de westzijde van het plangebied ligt een brede watergang; de 'Ringvaart'.

De woningen binnen het plangebied betreffen twee-onder-een-kapwoningen en geschakelde woningen met diepe tuinen. De woningen bestaan grotendeels uit twee verdiepingen en een bergzolder. De woningen en berging aansluitend aan de woningen zijn voorzien van een hellend dak met dakpannen. Daarnaast bezitten diverse woningen ook opstallen in de tuinen. De woningen aan de zuidzijde van het plangebied grenzen aan een watergang; een zijtak van de 'Ringvaart'.

Woningstichting Eigen Haard is voornemens om de 42 woningen binnen het plangebied te slopen. Tevens zullen de tuinen behoorde bij de woningen worden gerooid.

Het gearceerde deel betreft de te slopen woningen (overige aangegeven woningen eigendom Eigen Haard).

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de natuurwetgeving. Hoofdstuk 3 gaat in op de toegepaste onderzoeksmethode(s). De resultaten van het onderzoek komen aan bod in hoofdstuk 4. In de conclusies, beschreven in hoofdstuk 5, wordt duidelijk wat de consequenties zijn naar aanleiding van het onderzoek.

2. WETTELIJK KADER

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 2) en het Natuurnetwerk Nederland. Soortenbescherming is geregeld in hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming. In bijlage 2 is een uitgebreidere toelichting opgenomen bij de soort- en gebiedsbescherming zoals opgenomen in de Wet natuurbescherming.

Het nader onderzoek naar vleermuizen, huismus en gierzwaluw voor het project De Kwakel te Uithoorn is uitgevoerd in het kader van hoofdstuk 3 (soortenbescherming) van de Wet natuurbescherming.

2.1 Soortenbescherming

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming bepalend. Soortenbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Er wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal beschermde soorten en nationaal beschermde soorten. Van de nationaal beschermde soorten kan de beschermde status per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen aan (algemeen voorkomende) soorten.

Het beschermingsregime is verschillend voor zowel de internationaal beschermde soorten (vogel- en habitatrichtlijn soorten) als de nationaal beschermde soorten.

Tevens kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht, zowel voor soorten als hun (beschermde) leefgebied.

3. ONDERZOEKSMETHODIEK

Het inventariseren van flora en fauna gebeurt, indien beschikbaar en toepasbaar, aan de hand van protocollen of 'vaste' inventarisatiemethodes. Deze methodes leiden vaak tot een goed beeld van de te onderzoeken soort of soortgroep in het plangebied. Indien mogelijk wordt dan ook volgens deze breed geaccepteerde onderzoeksmethode(s) geïnventariseerd. Hieronder wordt per soort of soortgroep de onderzoeksmethode(s) weergegeven.

3.1 Vleermuizen

Het onderzoek is uitgevoerd conform het protocol voor het inventariseren van vleermuizen (afgekort "vleermuizenprotocol") dat is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging VZZ, in overleg met de Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur. In het vleermuizenprotocol worden verschillende onderzoeksperioden onderscheiden naar de verschillende functies (zie bijlage 3) dat een gebied kan hebben voor vleermuizen. Binnen het plangebied is onderzoek uitgevoerd naar kraam- en paarverblijfplaatsen. Het onderzoek naar kraam- en paarverblijfplaatsen geeft ook inzicht in andere mogelijk belangrijke functies van het plangebied voor vleermuizen.

Het onderzoek naar vleermuizen vindt plaats met behulp van een batdetector (een apparaat dat ultrasone vleermuisgeluiden omzet in voor het menselijk oor hoorbare geluiden). Met meerdere personen (uitgerust met een Petterson D240x) is op 31 mei; 8, 14 en 26 juni; 8 juli; 22 augustus en 13 september 2017 onderzoek gedaan naar kraam- en paarverblijfplaatsen. Het onderzoek heeft zowel rond zonsopgang (ochtendonderzoek) als rond zonsondergang (avondonderzoek) plaatsgevonden. 's Ochtends wordt voornamelijk gekeken naar zwermgedrag nabij de verblijfplaats. In de avond wordt gekeken naar uitvliegers en tijdens het paarseizoen wordt geluisterd naar roepende mannetjes vanuit of in de nabijheid van de verblijfplaats.

Weersomstandigheden

Onderzoek naar vleermuizen is sterk gebonden aan weersomstandigheden, als het bijvoorbeeld hard waait of de temperatuur te laag is verlaten vleermuizen hun verblijfplaats niet. Hieronder staan de weersomstandigheden ten tijde van het onderzoek.

Datum	Soort onderzoek	Temperatuur	Windkracht	Onderzoeksomstandigheden
31 mei 2017	ochtend	14 °C	3 Bft	optimaal
8 juni 2017	avond	16 °C	1 Bft	optimaal
14 juni 2017	ochtend	12 °C	1 Bft	optimaal
26 juni 2017	avond	15 °C	1 - 2 Bft	optimaal
8 juli 2017	avond	16 °C	1 Bft	optimaal
22 aug. 2017	avond	16 °C	1 Bft	optimaal
13 sept. 2017	avond	12 °C	2 Bft	optimaal

Weersomstandigheden ten tijde van het onderzoek naar vleermuizen.

3.2 Jaarrond beschermde vogels

3.2.1 Huismus

Het nader onderzoek naar de huismus is uitgevoerd conform de richtlijnen voor onderzoek zoals beschreven in de 'Soortenstandaard Huismus' van het ministerie van EZ /RVO (voorheen Dienst Regelingen). Op 4 mei en 14 mei 2017 is gekeken naar in- en uitvliegende vogels, territorium- en nestindicerend gedrag, sporen (poepjes, nesten, etc.) en de aanwezigheid van jonge vogels in het gebied.

3.2.2 Gierzwaluw

Het nader onderzoek naar de gierzwaluw is uitgevoerd conform de richtlijnen voor onderzoek zoals beschreven in de 'Soortenstandaard Gierzwaluw' van het ministerie van EZ /RVO (voorheen Dienst Regelingen). Op 8 juni, 26 juni en 8 juli 2017 is gekeken naar in- en uitvliegende vogels, territorium- en nestindicerend gedrag, sporen (poepjes, nesten, etc.) en de aanwezigheid van jonge vogels in het gebied.

4. RESULTATEN

Het nader onderzoek voor het project De Kwakel te Uithoorn heeft het onderstaande resultaat opgeleverd.

4.1 Vleermuizen

Het nader onderzoek naar vleermuizen bestaat uit twee delen. Op de eerste vijf onderzoeksmomenten is het voorkomen van kraamverblijfplaatsen onderzocht. Dit onderzoek heeft ook inzicht gegeven in het voorkomen van zomerverblijven, vliegroutes en het foerageergedrag van vleermuizen. De twee onderzoeksmomenten in augustus en september hebben inzicht gegeven in het voorkomen van paarverblijfplaatsen.

Waarnemingen van vleermuizen binnen en in de directe omgeving van het plangebied.

Op de voorstaande afbeelding zijn de waarnemingen van alle zeven onderzoeksmomenten bijeengebracht. De kaart geeft op het gebied van het foerageergedrag vooral weer welke elementen (regelmatig) gebruikt worden. Het aantal vleermuizen dat gebruik maakt van het gebied is hieronder tekstueel uitgelegd.

4.1.1 Foerageergedrag

Tijdens het onderzoek zijn vier vleermuissoorten waargenomen, namelijk gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*). De rosse vleermuis is eenmalig op 22 augustus 2017 hoog overvliegend waargenomen (niet weergegeven op afbeelding, omdat de soort geen binding heeft met het plangebied). De laatvlieger is in kleine aantallen op 8 en 26 juni 2017 foeragerend (op route) waargenomen. De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zijn tijdens alle onderzoeksrondes waargenomen, behalve op 8 juli, toen is de ruige dwergvleermuis niet gezien. In totaal foerageren in en aansluitend aan het plangebied tussen de 4 tot 7 exemplaren van de gewone dwergvleermuis en 1 - 2 ruige dwergvleermuizen.

4.1.2 Vaste vliegroutes

Binnen en direct aansluitend aan het plangebied zijn geen vliegroutes waargenomen.

4.1.3 Zomer- en kraamverblijfplaatsen

Binnen en direct aansluitend aan het plangebied zijn geen zomer- en kraamverblijfplaatsen aangetroffen. Buiten het plangebied is wel één keer een zwermde gewone dwergvleermuis waargenomen nabij het Kwakelsepad 51. Deze vloog echter niet in en er kon dus niet worden vastgesteld of het daadwerkelijk een verblijfplaats betrof.

4.1.4 Paarverblijfplaatsen

Tijdens het onderzoek zijn op 22 augustus en 13 september 2017 in het plangebied één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en één paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis waargenomen (zie afbeelding). Ook zijn er vier paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis en één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis buiten het plangebied vastgesteld.

4.1.5 Winterverblijfplaatsen

Aangezien tijdens het najaarsonderzoek geen zwermactiviteiten zijn waargenomen, zijn er geen aanwijzingen dat grote groepen vleermuizen overwinteren in de gebouwen binnen het plangebied. Dit werd op basis van de quick scan ook al verwacht.

Kleine winterverblijfplaatsen van soorten die in gebouwen (woningen) overwinteren, zoals de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, zijn niet tot nauwelijks te onderzoeken. De aanwezigheid van paarverblijfplaatsen is voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis vaak een indicatie dat gebouwen ook geschikt zijn als winterverblijfplaats voor een kleine groep of solitair overwinterde gewone dwergvleermuizen en/of ruige dwergvleermuizen. Afhankelijk van de type bebouwing zijn deze winterverblijfplaatsen alleen geschikt in milde winters

of ook tijdens strenge vorst (vaak alleen als vleermuizen gebruik kunnen maken van ruimtes in de spouw of op zolder).

Aangezien één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en één paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis zijn aangetroffen in het plangebied is het niet geheel uit te sluiten dat de woningen ook gebruikt worden als winterverblijfplaats voor één of enkele dieren.

4.2 Jaarrond beschermde vogels

4.2.1 Huismus

Tijdens het onderzoek zijn er zeventien nesten van de huismus vastgesteld binnen het plangebied (zie afbeelding). De huizen in het blok van de Mgr. Noordmanlaan 76 tot 84 zijn niet geschikt als broedlocatie voor de huismus omdat de huizen te laag zijn en er geen invliegopeningen in/onder het dak aanwezig zijn. Buiten het plangebied zijn twee nesten waargenomen (resp. op Mgr. Noordmanlaan 18 en 22). Zie ook de kaart op de volgende pagina.

Locatie van een aantal nesten van de huismus op de Mgr. Noordmanlaan 53-55 (links) en een nest van een huismus en een ekster op de Mgr. Noordmanlaan 86-88 (rechts).

Waarnemingen van huismus en algemene broedvogels binnen en in de directe omgeving van het plangebied.

4.2.2 Gierzwaluw

Tijdens het onderzoek zijn 25-30 gierzwaluwen boven de wijk waargenomen. In het plangebied zelf zijn 8 nesten vastgesteld, waarvan 1 nest in een gierzwaluwkast. De nesten zijn aangetroffen op de volgende locaties (zie ook de kaart op de volgende pagina):

- Sint Jozeflaan 12 – 2 nesten, waarvan 1 in een kast
- Mgr. Noordmanlaan 35 – 2 nesten
- Mgr. Noordmanlaan 37, 49, 51 en 90 – per adres 1 nest

De meeste nesten zijn aangetroffen op de kopgevels, naast de schoorsteen onder de pannen. Ook zijn er twee nesten van gierzwaluwen buiten het plangebied waargenomen, beide ook in aangebrachte voorzieningen (Kwakelsepad 3 en 43). In en buiten het plangebied zijn meerdere woningen voorzien van gierzwaluwkasten en –pannen. Buiten het plangebied is ook activiteit vastgesteld.

Waarnemingen van gierzwaluwen binnen en in de directe omgeving van het plangebied (boven). Gierzwaluw-nesten aan de Sint Jozeflaan 12 (linksonder) en de Mgr. Noordmanlaan 49 (rechtsonder). Op de linker foto zijn ook een aantal gierzwaluwpannen en –kast te zien, waarvan de kast ook bezet is.

4.2.3 Overige vogelsoorten

Naast nesten van de huismus en gierzwaluw zijn er ook nesten van spreeuwen, kauwen en een ekster waargenomen (zie afbeelding bij paragraaf 4.2.1 Huismus). Vanwege de zorgplicht zijn voorgenoemde soorten opgenomen in het rapport.

Daarnaast is er op 8 juni 2017 een overvliegende sperwer waargenomen.

4.3 Overige soorten

Tijdens het vleermuisonderzoek op 14 juni 2017 zijn ook drie egels foeragerend waargenomen.

5. CONCLUSIE

Uit de resultaten voor het project De Kwakel te Uithoorn kunnen de onderstaande conclusies getrokken worden.

5.1 Beschermde soorten

In het plangebied is nader onderzoek uitgevoerd naar vleermuizen, huismus en gierwaluw.

Vleermuizen

Tijdens het nader onderzoek is één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en één paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis aangetroffen. Deze verblijfplaatsen zijn beschermd conform de Wet natuurbescherming.

Huisumus

In het plangebied zijn zeventien nestlocaties van de huismus aangetroffen.

Gierwaluw

In het plangebied zijn acht nestlocaties van de gierwaluw aangetroffen.

5.2 Consequenties

In het plangebied zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis, huismussen en gierwaluwen vastgesteld. Deze vaste rust- en verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd. Negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen zijn, bij de sloop van gebouwen, niet uit te sluiten.

In het kader van de Wet natuurbescherming dient voor de huismus en gierwaluw een ontheffing ex. artikel 3.3 aangevraagd te worden bij de Gedeputeerde Staten van de provincie.

In het kader van de Wet natuurbescherming dient voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis een ontheffing ex. artikel 3.8 aangevraagd te worden bij de Gedeputeerde Staten van de provincie.

In het kader van de ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming zal een activiteitenplan opgesteld moeten worden. In het activiteitenplan zal onder andere ingegaan moeten worden op mitigerende maatregelen en een onderbouwing van het wettelijk belang van de aanvraag. Mitigerende maatregelen hebben betrekking op de werkzaamheden (werkwijze), tijdelijke effecten en definitieve maatregelen om het plangebied opnieuw geschikt te maken voor soorten.

Verder is er een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Wet natuurbescherming - hoofdstuk 3 altijd van toepassing:

- in het broedseizoen van vogels mogen, zonder controle voorafgaand door een ecooloog, de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. De start van werkzaamheden tijdens deze periode zouden kunnen leiden tot verstoring, beschadiging of

vernietiging van nesten, rustplaatsen en eieren. Alle vogels zijn beschermd. Storing van nesten is onder artikel 3.1 (Vogelrichtlijn) toegestaan mits niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort. Voor vogels die ook staan vermeld onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, inclusief Verdragen van Bern en Bonn) is verstoring niet toegestaan.

- op basis van de zorgplicht volgens artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
 - het beperken van verlichting tijdens de avonduren in voorjaar, zomer en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
 - het slopen en rooien starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen.

5.3 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Wet natuurbescherming zijn er ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- het planten van bomen en struiken voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheemse (autochtone) bes- en bloemdragende struiken en planten;
- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in nieuw te bouwen woningen;
- er kunnen neststenen worden aangebracht ten behoeve van gierzwaluw en huismus op >2,5 meter hoogte in de muur, of bij een steile dakvorm als dakpannen. Deze beschermde soorten verliezen steeds meer nestmogelijkheden.

BIJLAGE 1

Literatuurlijst

Burgt, H.H.J. van der, Quick scan flora en fauna De Kwakel te Uithoorn. *ECOquickscan*, ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap, Loo, 2017.

Websites:

www.vleermuis.net

www.vleermuizenindestad.nl

www.rijksoverheid.nl

BIJLAGE 2

Wet Natuurbescherming

Wet natuurbescherming – gebiedsbescherming

Voor gebiedsbescherming is hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming bepalend. Indien gebiedsbescherming aan de orde is, zijn er verschillende stappen in onderzoek te onderscheiden; Voortoets en afhankelijk van de conclusie in de Voortoets een Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling.

Bij een Voortoets komen de volgende onderdelen aan bod:

- beschrijving van de bestaande en nieuwe situatie. In het geval van een wijziging van bedrijfsactiviteiten het in beeld brengen van de bestaande situatie en gewijzigde bedrijfsactiviteiten;
- welke milieueffecten deze (bedrijfs)activiteiten hebben op de omgeving;
- welke van de soorten en habitats waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden, schade ondervinden;
- welke (bedrijfsmatige) activiteiten kunnen leiden tot effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied.

Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling:

Indien uit de Voortoets blijkt dat een ruimtelijke ingreep geen negatief effect heeft op het Natura 2000-gebied dan is het onderzoek gereed. Indien uit de Voortoets blijkt dat de ruimtelijke ingreep een negatief effect heeft op het Natura 2000-gebied, maar zeker niet significant negatief dan moet een Verstorings- en Verslechteringstoets worden opgesteld. Indien uit de Voortoets blijkt dat de ruimtelijke ingreep een negatief effect heeft en mogelijk ook een significant negatief effect dan moet een Passende Beoordeling worden opgesteld.

Een Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling is de basis voor de aanvraag van een vergunning.

Wet natuurbescherming – soortenbescherming

Voor soortbescherming is hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming bepalend. Er wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal beschermde soorten (Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, verdragen van Bern en Bonn) en nationaal beschermde soorten. Er zijn verbodsbepalingen opgenomen, bepalingen voor algemene vrijstelling en projectspecifieke ontheffingen en de belangen die aangetoond dienen te worden om een ontheffing te verkrijgen.

Verbodsbepalingen

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1)

Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden, te vangen of opzettelijk te storen (tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort). Ook is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van deze vogels te

vernielen of te beschadigen, nesten van vogels weg te nemen of eieren te rapen en deze eieren onder zich te hebben.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5)

Het is verboden in het wild levende dieren (waaronder diverse vogelsoorten) van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk te verstoren, eieren van dieren opzettelijk te vernielen of te rapen of voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen. Ook is het verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Beschermingsregime andere soorten (artikel 3.10)

Het is verboden in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage van de Wet natuurbescherming, onderdeel A, opzettelijk te doden of te vangen, of vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Ook is het verboden vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage van de Wet natuurbescherming, onderdeel B, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Zorgplicht

Naast de bovenstaand beschreven verboden kent de Wet natuurbescherming ook een zorgplicht. In artikel 1.11 is opgenomen dat eenieder voldoende zorg in acht neemt voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Deze zorg houdt in elk geval in dat schadelijke handelingen achterwege blijven, dan wel noodzakelijke maatregelen getroffen worden om die schadelijke gevolgen te voorkomen, of voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt worden.

Procedurele consequenties

Voor ruimtelijke ingrepen is het van belang te toetsen of er allereerst sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen. Voor Vogelrichtlijnsoorten is het bijvoorbeeld van belang te beoordelen of een verstoring van wezenlijke invloed is. Voor de nationaal beschermde soorten zijn er per provincie lijsten opgesteld met soorten waarvoor een algemene vrijstelling geldt. Over het algemeen zijn dit de meer algemeen voorkomende soorten zoals het konijn of de vos.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Wet natuurbescherming, hoofdstuk 3. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen) van leefgebieden van beschermde soorten, is ontheffing ex. artikel 3.3, 3.8 en/of 3.10 van de Wet natuurbescherming nodig van Gedeputeerde Staten. Het uitvoeren van een ruimtelijke ingreep, indien er sprake is van een overtreding van één van de bovenstaand beschreven verbodsbepalingen, kan door middel van een goedgekeurde gedragscode of een verkregen ontheffing. Een gedragscode geldt voor zowel de internationaal beschermde soorten als de nationaal beschermde soorten.

In een gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd.

Voor een ontheffing zijn procedurele consequenties afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Er zijn drie soorten verbodsbepalingen en gekoppeld aan deze bepalingen zijn er ook drie verschillende beschermingsregimes:

- Soorten van de Vogelrichtlijn;
- Soorten van de Habitatrichtlijn, verdrag van Bern en/of Bonn;
- Nationaal beschermde soorten.

Voor het verkrijgen van een ontheffing moet als eerste een belang worden aangetoond op grond waarvan een ontheffing kan worden verkregen voor het overtreden van de verbodsbepalingen.

Voor Vogelrichtlijnsoorten moet een belang worden aangetoond zoals opgenomen in de Vogelrichtlijn. Voor ruimtelijke ingrepen zijn dat:

- volksgezondheid of openbare veiligheid;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna.

Voor Habitatrichtlijnsoorten en soorten van Bern en Bonn:

- bescherming van de wilde flora of fauna, of instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor nationaal beschermde soorten:

- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied.

BIJLAGE 3

Gebiedsfuncties voor vleermuizen

Verblijfplaatsen

Alle typen verblijfplaatsen zijn beschermd.

- **Zomerverblijfplaats:**
Een verblijfplaats die gebruikt wordt door vleermuizen die niet in winterslaap zijn waarvan niet aangetoond is dat het een kraamverblijfplaats dan wel een paarverblijfplaats is.
- **Kraamverblijfplaats:**
Een verblijfplaats van een kraamgroep met vrouwtjes met jongen.
- **Paarverblijfplaats:**
Een verblijfplaats of de omgeving daarvan, waar meerdere vleermuizen overdag verblijven en paren. Afhankelijk van de soort. Te herkennen aan zwermgedrag of baltsroepen.
- **Winterverblijfplaats:**
Een verblijfplaats waar in de winter een of meerdere vleermuizen in winterslaap (hybernation) gaan.

Overige elementen

Indien aantasting van de onderstaande elementen het functioneren van een verblijfplaats aantast is bescherming aan de orde.

- **Vliegroute:**
Een vaste route van een vleermuis of een groep van vleermuizen vanaf een verblijfplaats naar een foerageergebied en visa versa.
- **Migratieroute:**
Een vaste route van zomerverblijfplaats naar winterverblijfplaats en visa versa.
- **Foerageergebied:**
Een gebied waar een vleermuis of een groep van vleermuizen foerageert.